

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครู
ผู้ปฏิบัติการ และโรงเรียนที่ใช้สังเกตประกอบคำอภิปราย

การสุ่มตัวอย่างประชากร

ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้คือ

1. สํารวจจํานวนโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดอุดรดิคคั แยกตามขนาด
โรงเรียน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จํานวนโรงเรียนจําแนกตามอำเภอและขนาดของโรงเรียน

อำเภอ	จํานวนโรงเรียน				
	ขนาดเล็ก มาก	ขนาดเล็ก กลาง	ขนาด กลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่ มาก
เมือง	22	42	5	-	1
พิชัย	20	31	2	-	-
ครอน	7	14	4	-	-
ลับแล	8	10	2	-	-
ท่าปลา	13	24	1	-	-
น้ำปาด	18	14	1	-	-
พากทํา	10	9	-	-	-

ตารางที่ 1 (ต่อ)

อำเภอ	จำนวนโรงเรียน				
	ขนาดเล็ก มาก	ขนาดเล็ก	ขนาด กลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่ มาก
บ้านโคก	8	8	-	-	-
กิ่ง อ. ทองแสนซัน	7	12	3	-	-
รวม	113	174	18	-	1

หมายเหตุ : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ สํารวจ เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2529

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะศึกษาจากโรงเรียนที่จำแนกตามขนาดโรงเรียนเพียง 4 ขนาด คือ ขนาดเล็กมาก ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่มาก เนื่องจากในจังหวัดอุดรดิตถ์ไม่มีโรงเรียนขนาดใหญ่

2. สุ่มตัวอย่างโรงเรียนในแต่ละอำเภอโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ใช้หลักการคำนวณของ ประคอง กรรณสูต (2525 : 10) จากตัวอย่างประชากรมีจำนวนไม่เกินร้อย สุ่มตัวอย่างคิดเป็นร้อยละ 25

ตารางที่ 2 แผนการลุ่มตัวอย่างประชากร ผู้บริหาร และครูผู้ปฏิบัติการ จำแนกตาม
อำเภอและขนาดโรงเรียน

อำเภอ	จำนวนโรงเรียน							
	ขนาดเล็กมาก		ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่มาก	
	จำนวน	จำนวน ที่ลุ่มได้	จำนวน	จำนวน ที่ลุ่มได้	จำนวน	จำนวน ที่ลุ่มได้	จำนวน	จำนวน ที่ลุ่มได้
เมือง	22	5	42	10	5	1	1	1
พิชัย	20	5	31	8	2	-	-	-
ตรอน	7	2	14	3	4	1	-	-
ลับแล	8	2	10	2	2	1	-	-
ท่าปลา	13	3	24	6	1	1	-	-
น้ำปาด	18	4	14	3	1	1	-	-
ปากท่า	10	2	9	2	-	-	-	-
บ้านโคก	8	2	8	2	-	-	-	-
กิ่ง อ. ทองแสนซัน	7	2	12	3	3	1	-	-
รวม	113	27	174	39	18	7	1	1

ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการที่อยู่ประจำโรงเรียนที่จัดโครงการ
อาหารกลางวันในแต่ละ 1 คน จึงใช้บุคคลดังกล่าวทั้งหมดจากโรงเรียนที่ลุ่มตัวอย่างได้เป็น
ตัวอย่างประชากร

ตารางที่ 3 จำนวนผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดของโรงเรียน	ผู้บริหาร	ครูผู้ปฏิบัติการ
โรงเรียนขนาดเล็กมาก	27	27
โรงเรียนขนาดเล็ก	39	39
โรงเรียนขนาดกลาง	7	7
โรงเรียนขนาดใหญ่มาก	1	1
รวม	74	74

3. ผู้วิจัยสังเกตระบบการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน เพื่อนำข้อมูลประกอบคำอภิปราย โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรจำนวน 10 โรงเรียน ได้โรงเรียนดังนี้

ขนาดเล็ก 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านท่าอวน อำเภอดรอน, โรงเรียนบ้านนาคันทอง อำเภอน้ำปาด, โรงเรียนบ้านน้ำแพ กิ่งอำเภทองแสนขัน

ขนาดเล็ก 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านม่วงชุม อำเภอบ้านโคก, โรงเรียนวัดน้ำใส อำเภอลับแล, โรงเรียนบ้านซำสอง อำเภพิชัย, โรงเรียนชุมชนผาเลือด อำเภท่าปลา

ขนาดกลาง 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านนาอิน อำเภพิชัย, โรงเรียนชุมชนบ้านแก่ง อำเภอดรอน

ขนาดใหญ่มาก 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลอุตรดิตถ์ อำเภเมือง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ชนิด คือ

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวันของผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งได้ ดังนี้ คือ

1.1 สำหรับผู้บริหารแบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการวางแผนและขั้นตอนการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน

ตอนที่ 3 สภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน

ตอนที่ 4 ปัญหาของการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน

1.2 สำหรับครูผู้ปฏิบัติการ แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน

ตอนที่ 3 ปัญหาของการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

2. แบบสังเกตการจัดโครงการอาหารกลางวัน

การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัย วารสาร สิ่งพิมพ์ และตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาหารโภชนาการและการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน นำข้อมูลมาสร้างเป็นแบบสอบถาม 2 ชุด และแบบสังเกต 1 ชุด

แบบสอบถามชุดที่ 1 ใช้สำหรับผู้บริหารในโรงเรียน แบ่งออกเป็น

4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามที่ถามเกี่ยวกับสถานภาพ เพศ วุฒิ และข้อมูลในโรงเรียน ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ และแบบเติมคำในช่องว่าง

ตอนที่ 2 เป็นคำถามที่ถามเกี่ยวกับสภาพการวางแผนและขั้นตอนการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน แยกออกเป็น 3 ด้านคือ ชั้นเตรียมการและวางแผน ชั้นดำเนินการ และชั้นประเมินผล ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ โดยให้เลือกตอบเกินกว่า 1 คำตอบได้

ตอนที่ 3 เป็นคำถามที่ถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน แบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านบุคลากร, ด้านงบประมาณและการเงิน, ด้านสถานที่, ด้านอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้, ด้านนักเรียน และด้านอื่น ๆ ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ โดยให้เลือกตอบเกินกว่า 1 คำตอบได้

ตอนที่ 4 เป็นคำถามที่ถามเกี่ยวกับปัญหาของการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน แยกออกเป็น 6 ด้าน เช่นเดียวกับตอนที่ 3 ลักษณะคำถามเป็นแบบกำหนดสภาพปัญหาต่าง ๆ เอาไว้เป็นข้อ ๆ แล้วให้ผู้ตอบแบบสอบถาม เลือกระบุปัญหาที่มีในการดำเนินงาน

แบบสอบถามชุดที่ 2 ใช้สำหรับครูผู้ปฏิบัติการ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามที่ถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบมีคำตอบให้เลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามที่ถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน แยกออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านบุคลากร, ด้านงบประมาณและการเงิน, ด้านสถานที่, ด้านอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้, ด้านนักเรียน และด้านอื่น ๆ ลักษณะคำถามเป็นแบบกำหนดสภาพปัญหาต่าง ๆ คำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ โดยให้เลือกตอบเกินกว่า 1 คำตอบได้

ตอนที่ 3 เป็นคำถามที่ถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน แยกออกเป็น 6 ด้าน เช่นเดียวกับตอนที่ 2 ลักษณะคำถามเป็นแบบกำหนดสภาพปัญหาต่าง ๆ เอาไว้เป็นข้อ ๆ แล้วให้ผู้ตอบแบบสอบถาม เลือกระบุปัญหาที่มีในการดำเนินงาน

ตอนที่ 4 เป็นคำถามที่ถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด ให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดทำโครงการอาหารกลางวัน

แบบสังเกตใช้สำหรับสังเกตการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันสร้างขึ้นโดยใช้เกณฑ์จากแบบประเมินผล โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดอุดรดิษฐ์ โดยนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

2. นำแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด และแบบสังเกตไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านตรวจแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้บริหาร 5 คน ครูปฏิบัติการ 5 คน ในโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยไปทดลองใช้กับโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอชุมพวง สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดนครราชสีมา

3. นำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งแล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปยังผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุดรดิษฐ์ และนำหนังสือจากสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุดรดิษฐ์ไปยังโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร

2. ผู้วิจัยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเดินทางไปติดต่อกับโรงเรียนที่จะเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามใช้เวลา 4 สัปดาห์ จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 148 ฉบับ ผู้วิจัยสามารถรับคืนมาได้ครบทั้ง 148 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสังเกต เพื่อนำข้อมูลมาประกอบคำอภิปรายผล นำแบบสังเกตที่มีโครงสร้างใบสังเกตโรงเรียนที่ได้คัดเลือกจำนวน 10 โรงเรียน

5. ศึกษาขั้นตอนการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันเพื่อนำข้อมูลมาประกอบคำอภิปรายผล โดยศึกษาข้อมูลจากโครงการ เอกสาร และหนังสือเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวัน ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุตรดิตถ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด โดยนำมาแจกแจงความถี่ตามคำตอบที่ให้ เลือกตอบในแต่ละข้อ ส่วนที่เว้นไว้ให้เขียนตอบรวบรวมข้อมูลโดยสรุปเป็นความเรียง

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนและขั้นตอนและการทำงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน จากแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร (ชุดที่ 1) ตอนที่ 2 โดยคำนวณหาค่าร้อยละเป็นตาราง ประกอบความเรียง และแยกวิเคราะห์ตามขนาดของโรงเรียน คือ ขนาดเล็กมาก ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่มาก

3. วิเคราะห์สภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา แยกแบบสอบถามตามกลุ่มประชากรเป็น ผู้บริหาร วิเคราะห์โดยนำข้อมูลมาหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง แยกวิเคราะห์ตามขนาดโรงเรียน ขนาดเล็กมาก ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่มาก

4. วิเคราะห์สภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันจากแบบสอบถามครูผู้ปฏิบัติการ วิเคราะห์โดยนำข้อมูลมาหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง แยกวิเคราะห์ตามขนาดโรงเรียน ขนาดเล็กมาก ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่มาก

5. วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน จากแบบสอบถามผู้บริหาร โดยหาค่าร้อยละ แยกตามขนาดโรงเรียน นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

6. วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน จากแบบสอบถามครูผู้ปฏิบัติการ โดยหาค่าร้อยละ แยกตามขนาดโรงเรียน นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

7. สรุปรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดโครงการอาหารกลางวันที่ได้จากคำถามแบบปลายเปิด สรุปรวม เป็นข้อ ๆ แยกตามขนาดโรงเรียน
นำเสนอเป็นความเรียง